

Улсууда бүгдтэйгээ

ЫЧЧАЛШЫТ КЭЛЭР КЭСКИЛЭ – БЭЙЭБИТ ИЛИИБИТИГЭР

Ычаты илгин боспууона билигин сыгы-
тык турар. Ычат төрөбүт дойдутун таптыр,
үлэит буолар, норуотун олох тутсарылар
кыһалларгына илгизхитин багар буоллахты-
на, бу боспууоска кыра свастарыттан, бир
сого буолан, үлэтих тутсахтыт.

Алтынны 13 жүнүгэр С.А. Ноегородов аатын Чурагчтаагы орто оскулада төрөлүт уюмсай муньага тэрэһиһээхтик уонна көхтөөхтүк буолан ааста. Төрөлүтүгэрэ аһан буклеттар, кинэбэбыһытаһката тэриһиһэ. Төрөлүтүгэр уонна учууталлар саала иһин толору муһунулар. Муньага "Сулусчан" ансамбл иһилерэ аналлах бөлөх ырыатынан үөрүүдөөхтик арыйда.

Мууннах бастагы чааһа оскуола директоры Т.В. Павлова ээрдэ тылын сагаланна. Ол кэпэс, сүрүннээн оскуолага тоһо оҥ уоранарын, хас учуутал үлэлирин, оскуола састаабын, быйылгы үөрэх дьылыгар ханнык сана учууталлар үлэтин кэлбиктэрин билиһиннэртээтэ уонна быйылгы сыттан үлэ төлөбүрүн системата уларытан, атыа ирдэбиллээн үөрэх дьыла сагаламмытын туһунан кэпсээтэ. Ол курдук, быйыл оскуолага 509 оҥ уоронор, 59 учуутал үлэлир, олоргон 10 саҥа учуутал үлэлэрин саҥалаабыттар: О.Ф. Петрова - директоры үөрэх чааһыгар солбуйааччы, С.А. Саввина - химия учуутала, Л.С. Макарова - география учуутала, П.М. Сысольтин - тракторо-ведение учуутала, А.Е.Архимов - история учуутала, Ю.В. Родионов - саахымат куруһуогун салайааччыта, Е.К. Абрамов, А.К. Попов - чэлчэки атлетика куруһуогун салайааччытара, В.И. Аммосова - үнүкү куруһуогун салайааччыта, А.Л. Дьяконова - телестудия куруһуогун салайааччыта. Саҥгы кылаастык оскуолага туох сана хааччыллыы буолбутун туһунан сырдатылынна. 2007-2008 үөрэх дьылын түмүгүнэн оскуола олоҥор көхтөөхтүк кыттыбыт, күүс-көмө, субэ-ама буолбут төрөппүттэргэ номинацияларыннан сертификаттар туттарылыннылар. Оскуола директоры барыларыгар иннигитин өрүү манык кыһаллалларыгар, өйөбүл буолалларыгар ынтырда. Төрөппүттэргэ оҥлор байаларо сөҥөрбүт сөҥөй бөлөктөрү, араас субэлэрдээх брошюралар туттарылыннылар. Мууннахпыт бастагы чааһа Саҥаага Сиддига мыйаатынан түмүктэтин.

Иккис чаас киниги толкуйдагтар нгта-
рзэһинэй этиилэрдээх, элбэх ыйгыгыг хоруй-
даах, санаа атастаһыылаах, сыгыгырыттылаах
буолла. Төрөптүү комитетын председателэ
Г.И.Кардашевскай илээн-сафалан ыйтта. Ди-
ректоры уорох чааһыгар солбулааччы Г.С.Моисе-
тырева сүрүннээн, оскуола выпускниктара
үөрөххэ киириилэрин, БКЭ түмүктэрин туһунан
кылгастык билиһиннэрдэ. Сыл түмүгүнэн
көрдөххө, үөрэнэччилэр үчүгэй бэлэмэ суох бу-
дууларыттан, эрдэ тутгарар предметтарын
быаарымматтарыттан БКЭ түмүктэрэ
мөлтөхтөрүн туһунан этта. Инновация, манньк
түбөлгө хатылаамматый туһунан, үөрэнэччин
эрдэгтэн бэлэм буоларын ситиһинэххэ наадатын
туһунан ыйда. Онтон выпускниктар орто анал,
үрдүк үөрөххэ киириилэрэ 100 %-нан билинээ-
ринэ.

Директоры нэгтэр үлээх сэлбуйдааччы Г.П. Пинетина аастыг үерэх дьылыгар үөрөнзөгчилэр туох сэлбуйсэлбуйннэртөн болһининээрэ. Араас куруһуоктарга, үерэх таһынан ытыллар тэ-

раагийнхнэргэ үүрэгзэвчнлэр нэгтөөхгүк кыттал-
лара балигтэннэ.

Билинтин биримдери, сөзкө таапанан, өзүнү ийгиштүү иштөөгө жардам берүүгө багытталган долгундарга сарбажа сууш. Ол курдук, билим, С.А.Новгородов аатын сүтүр окууша коллектив, СР ийинин тариллиги "Саха саарыларын аатын сүтүр окуушалар" ассоциацияларын чыгыш буюлабыт. Бу ассоциация программатын чыгыштан 2008-2009 үзүрүк дыйлыктар ийири үзүрүк. "Филикофия жанын С.А.Новгородова, как способ формирования жизнеспособного поколения" дизи проегтин үзүрүк сараламмытын туулуунан саха тылын уюна дигеритүрүтүлүшүчүтүлү С.И.Еремеева сардакта.

Директоры үөрэх чааһыгар солбутааччы
О.Ф.Петрова 2008-2009 үөрэх дылыгар былаан-
нын кылгастык билиһиннэрдэ.

Муунхаахыг үнчүүлгээр, төрлөнүүтгээр эрх бүлбэжжэ, нэ дэвчлэ олдмолгоотой союулхай сааста рын сэтэ илик оюуруу кылга үлэр старийн ин-спектор АИ Коржана, следователь ЕМ Ефимова кылгыны кылалар. Кини үлэр үлэрнэгчлэр бэрээдэгтэрин туһунан аһагстайк көпсэтгилэр Түмүк оюуруу, үлэрнэгчлэр бэрээдэгтэ са-рылбайт, үлэрнэгчлэр кылбэжжэ буюулт, буруу оюу-руугун ахсаана дэлбэжжэ.

Түмүкхэ, төрөлшүт комитетын председателэ, ГПКардашевской ошкунэ усина төрөлшүтгэр 2007-2008 үерэх днылыгар туту үлэлзэбигтэрини, ханнык төрхэлшүнэр ыгытыл-ыкыгыттарын туһунан отчуоттаата. Манган иһиттэххэ, төрөлшүт ошкуналара сүүрүн күүс, кыктыох кавалердөөччү буһалара юстот.

Тыг эгизлибигдин кинна, ыйгытышларга хоруй
саваланна. Уксун орну нигтин боптуруонга кыал
лыбатын, сорох төрөшүттөр өжүрүтөр билрим-
топо суох ышыманнабалдарын, кинизтери кытта
үлэлэспэттерин түзүтөр өрлөрбүт борзэдэктөрө
сатарыларын туһунан этилиинна. Бу
кыһалааларга тирөөрүн, төрөшүттөр уонна
учуутталлар бөлөрдүн араасан ханнык ньыманы
туһунан туоратыахха сөбүн туһунан ырыгысты-
лар. Кэсэтиивини оскута библиотеккара ЛР:Тата-
ринова салайан ыстута.

Уопсай төрөптүү музньабын түмүтүсүн 7 ну-
унаах үүрөөх ыһыаһына:

1. Хас бичирлийг төрөлшлүүт орлуун бэрээдэгийн хонтуролуудын күүнүрдэргэ;
2. Бастын, ухуттаах дыз нэргэни телевиде нэнен нэрдэрүү, хаймат нонгүв сырдагын;
3. Төрөлшүтгэрэ нрлэбшн күүнүрдэргэ, эппизнэснэс тэрдэр, сожонунан нэрүллэр ннэрхэлэри тултарга;
4. Төрөлшүтгэр үлэлэрэн, "Тнрэх" ажилар общественнай түмсүүлэрэ, "Олук" төрөлшүт комитетэ, "Күбэлэ" ннэ сүбэлэ, "Снэрднэг" норуот педагогикатын ассоциацията үлэлэрэн "үчүтэйннэ" снанаалыарга;
5. Оро бүрүтү онорбшн тулутар төрөлшүт комитетэ үлэлэрэр;
6. Оро оскуолагэ тутта-халта снлннэгннтар оскуола форматн нэрннннэр төрөлшүт хонтуролун үрлэтин.
7. Учутал ороно үөрэтэрннэр үөрэлн хаачн-снбэлэ үрдүүрүтэр үлэлэрнннэр.

Анна ДЪЛКОНОВА

Чуаштың 1 №-дәхх орто боскуланын
СМИ курунуогун салайаачы, тт.

“Россельхозбанк” сонуннара

Россельхозбанк ААО улуустук олохтоокторутар араас көрүнүккө кредиттешүүнү сунуштор. Ол көрүнүктөрдөн биридестеринин "Образовательная" кредит буолар.

Ким ыянан сөбүй? Бу кредити 14 саастарын туолбут овурлортон сафлаан ылан туһаныахтарын сөт. 18-и туола ийик габдросток овурлар урахтарын талоһоору кредит ылар түтүнэригэр, өр сокуоннай бэрэстэбилтэлиин сургутунан сөбүлэнэ биэр биилала илдьик.

Түүхч тунгалаарай? Төлбүрдэх орго анал (колледж, техникум) эбээр үрдүк үөрэхээ (университет, академий, институт) кыфран бүтэри-эххэр дээри тутгуоххун сөл.

Болдыржук Кредит 10 сылта дээрм болдыржуктон берилген сеп

Чэгцэлт: Үерэхээ юмран баран бүтэрихээ дээр Ученгескай ду-
огабарта ололжран баан чэгцэлтн кэрэр (льгота); кредит основной изаин
телебарга отсрочка бэрилтэр. Бу чэгцэлтинэн ханьяк эрэ тэрилтэ на-
правлениетинан үерохха барбыттар эбэтэр үерэх кэшилтэн чолчу биир
тэрилтээр үлэин кэлэр гына дугабар түһэрсбиттэр туһалхатарын
сэд.

Суумата: Ханна багдарар буоларын курдук кредит суумата кредит ылааччы-төлөнөр кыагыттан тутулустаах. "Образовательной" кредит суумата 350 тыһыянча солсубайтан улахана сүөх буолар.

Хайдаж ылыахха: Кредити бир кэмгэ толору сууматын ылыахха эбэтэр кредиттэй лавия арыян кыра-кыралаан баанта блар счепи кибэттөрүөххэ сеп.

Баан ирднэр: физический (юридический) сиройэр поручительство-
ларын (ол иһинэр сокуоннай бэрэстэбинэтэлэр); залог (хамсаабат бай-
дуол, транспорт, сыаналаах кумааһы)-бу барыта булгуччу страховани-
лаах буюушара ирднэр!

Тусх докумуон изадный?

- сайнбысангийнхаанкетта;
- кредит ылааччы уонна үөрөх кытата түһэрсэбит дуогабарлара;
- кредит ылааччы (поручитель, сокуоннай бэрэстэбигтэллэр) паспордара эбэтөр РФ грымдалына буолалларын бигэртэтэр атын докумуун;
- кредит ылааччы (поручитель, сокуоннай бэрэстэбигтэл) бүтэһик быйдааһы дохуотун справката;
- залог уутар малын (дүгэтин, транспорын о.да.) докумуоннара;
- онтон да атын баан ирдийр докумуоннара.

Cnopm *Cnopm* *Cnopm*

ОДЬУЛУУНГА МАДЬШЫЛАР ТУЬ ҮЛГЭЛЭРЭ

Алтынны 18 күнүгэр Одьулуун нэхилэктэр Чурапчы улууһун эр дьоһоно уонна уопаттарга биридистэн бастыыр иһин сэттэ ыһаанынча мäs тэрдьһыһастыгар түннүр буолан ааста. Улуустут нэхилэктэриттэн уонна ыалпын сытар Таатта улууһун Баайаһыттан 82 эдэр мадьаны түһүлгэр тартаста.Кинилэр ортолорунар оскуола оҕолоро, ыччаттар, Чурапчытаары физкультура уонна спорт инстэтутун студениара бааллар.

Күрөктэниин үөрүүлөх аһылыгытар Одьулуун нэхилиэтин баһылыга Людмила Васильевна Ефремова адр спортсменнэри сага сезон аһылыгытын эрдэлэтэ уонна бу сайын ыгытылыгыт "Азия ордорго" спортнай ооннууларга Саха Республицатын камаандатыгар киирэн, хас тардыһыгытар үгүн көсүс призердарынан буолбут Одьулуун орто оскулатын үөрөсчүлөрэ Ньургун Седалищевы уонна Саха Илэниин чыааста.

Күрөхтәһи кытаабынаахтара олохтоммут быраабылалары тутуһан, спорду талтааччыларга бортөөхэй күнү бөлөхтээтигэр. Тыгааһыннаах күрөхтәһи түмүгүр 40 кг ылааһыннаахтарга Вадйара Ыҕчата Вася Тарасов бастаата, 45 кг Арыллаахтан сылдыар иванов аралбит Андрей Путаев чөмпюннаата, 50 кг Одьулунтан Саша Иванов көмиде тулуппата, 56 кг эмиз Одьулун Ыҕчата Айсен Молотук кыйабылаларынан тараста, 62 кг Мэгэ-Ханаластан төртүттөөх Чуралчылаары институт студена Егор Дыгочовский, 68 кг Амьаттан төртүттөөх эмиз институт студена Миша Бородин уонна 68 кг үөһэ ылааһыннаахтарга В Трофимов кыйабы орогойун биллиһе.

Күрэхтэгийн абсолютнай чемпионун үрдүк аатын бичдэһынгэ В.И.И.и суруттарда. Сыралаах кыргыс түмүтэр Уус-Алдантан төрүттээх кыргыс студена спорт маастара Семен Готовцев кыайан, улуус спорка тидеда туруорбут анал биригэтин – ДВД-плеер хаһаайһынан буолла.

Азатоллий ЕФРЕМОВ, Одыулуун.

ПРОГНОЗ ПОГОДЫ С 22 ПО 27 ОКТЯБРЯ (www.rp5.ru).

	среда 22 октября		четверг 23 октября				пятница 24 октября				суббота 25 октября			воскр. 26 октября		понед. 27 октября	
Местное время	17:00	23:00	05:00	11:00	17:00	23:00	05:00	11:00	17:00	23:00	05:00	11:00	23:00	10:00	22:00	10:00	22:00
Облачность %																	
Осадки мм																	
Давление мм	755	756	758	759	758	758	759	759	756	754	752	749	742	737	734	734	737
Температура °C	-10	-12	-14	-15	-12	-16	-16	-14	-11	-15	-14	-14	-13	-11	-10	-10	-12
Влажность %	69	86	86	88	67	88	91	90	69	81	86	89	81	86	93	-	-
Ветер м/с	3	С-З	3	Ю-З	3	Ю	Ю	Ю-В	В	С-В	С	С-В	С	С-З	З	З	С-З
Солнце	09:10	18:23		09:22	18:26			09:25	18:23		09:28	18:20		09:30	18:17	09:33	18:14
Луна	00:54	17:27		02:38	17:25			04:14	17:23		04:09	17:21		05:42	17:18	07:14	17:16
фаза																	

2008 — Дьүз кэргэн сыла

ОҢОНУ УТУӨБЭ УҢУЙУУ

Чакыр орто оскуолата төрөппүтү кытта тиһигин быспакка үлэтир. Ону иилилээр-сабалы-ылар оскуола иитэр үлэһиттэрэ, социальнай педагог уонна психолог, кылаас салайааччылар. Сылын аайы үгэс быһыытынан төрөппүт аһаҕас нэдиэлэтэ, НПК, төгүрүк остуоллар, араас дьаһаллар ытыллылар.

Быйыл төрөппүт комитетын председателинэн кэскиллээх үлэһиппитин, эдэр төрөппүтү Л.И.Миронованы талдыбыт. Кини үлэтин эрчимнээхтик ылыса дьин бигэ эрэллээхпит.

Бу орто дойдуга кэлбит киһи саамай үрдүк анала ыал буолан, оҕо төрөтөн бэйэтин ааттатыы, олоҕу салгыыр кэнчээри ыччаты хаалларыы. Ыал туруга төрөппүттэртэн, оҕолорун хайдах иитэллэриттэн, туох үтүө үгэстээхтэриттэн тутулуктаах.

Биһиги Чакырбытыгар оннук үтүө үгэстэрдээх, холобур буолар ыаллар үгүстэр. Онтон сорох-торун кытта билиһиннэриэхпитин баҕарабыт.

ОҢОНУ ҮЛЭНЭН ИИТИИ

Үлэһит ыал ылар-бааччы олохтоох. Бир манньк үлэһит үтүө-мааны ылыһан Филипповтар буолаллар.

1978 сыллаахха Ирина Николаевна, Гаврил Егорович сүбэлэрин холбоон ыал буолан буруу унаарытан, олох суолун солоон барбытара. Кинилэр ыал буолбуттара быйыл 30 сыла. Холбоһоллорутар олоххо үтүбү билбит-көрбүт, бэлэмнээх 22 саастаах дьон этилэр. Ыалга саамай тутуу — ыал олорор дьүзүтэ. Гаврилаах Ира тура-олор толкуйдаан холбоспуттара иккис сылыгар дьүз-уот туттан кирибиттэрэ. Сана дьүзүтэ сана киһи, аҕа туһарын хатаралчы уол оҕо айарбитэ. Дьүз, ол күнтэн ийэ-аҕа үрдүк аатын чиэстээхтик сүгэн бүтүннэ дьүзү үлэһин-хамсыы сылдьаллар. Оҕолоро бука бары спорду өрө туһут, үтүөбү-кэрэбү тардыһар дьон. Сэттэ оҕоттон бигэһа

культураҕа учуутала, РФ үөрэҕэр-иити туһуна, СР үтүөлээх учуутала, атах оонньууларыгар Россия уонна Саха сирин маастара, Дальнай Восток уонна Сибиир икки төгүллээх призера. Ыал ийэ — Марина Николаевна Адамова Чакыр орто оскуолатын физикаҕа учуутала, хайыһарга улуус хас да төгүллээх чемпионката, илин эңэр улуустар Профсоюзтарын волейбол, хайыһар күрэхтэһиһилэрин хас да төгүллээх чемпионката, призера.

Адамовтар улахан кыыстара Александра Ханина бэйэте туспа ыал ийэте, уоллаах кыыс оҕолоох. Кини Чурапчытааҕы спортивной интернат-оскуоланы кыһыл көмүс мэтээлинэн бүтэрбитэ, онтон салгыы Москваҕа МЭСИ-ни бүтэрбитэ, билигин Дьоккуускайга "Модун" спортивной комплексе кылаабы-

гар уу таһар маастарыгар суоппар-дыыр. Илэн кэмгэр нэһилиэк олоҕор көхтөөхтүк кыттар. "Тойук" фольклорнай ансамблыга ылыыр. Бултуурун, балыктыһырын сөбүлүүр.

Ийэлэр Светлана Руфовна Чакыр орто оскуолатын учуутала. Төрдө Хаҥалас. Чакырга 1984 сыллаахха омук тыһын учууталынан ананан кэлбитэ. Илэн кэмгэр иистэнэрин, баай-арын, ас астыһын сөбүлүүр. Сайын сир астыһын, тэлгэһитигэр сибэкки арааһын үүнэрэр.

Кыргыттар Тая, Уйгу, Зоя, Миһий төрөппүттэрин курдук олоххо актыыбынай позициялаах дьон. Тая кэтхэтин финансовый колледжка, Уйгу Дьоккуускайга пединститут 4-с курсугар, Зоя СГУ филологическай факультетыгар 2-с курск үөрэнэ сылдьаллар. Миһий уонна уоллара Коля Чакыр орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ.

Михайловтар илээх дьүз кэргэн. Үлэ буоллун, сыннаһан буоллун биһигэ сылдьалларын сөбүлүүллэр. Ийэлээх аҕа оҕолорун үлэ үөрэтэллэр, бэйэлэрин олохторун оҕостоллорутар, ийэ-аҕа буолалларыгар бэлэмнииргэ болломторун уураллар. Сайын оҕолор дьүз кэргэн хаһаайыстыбатыгар көмөлөһөллөр. Кыргыттар ынах ыһааллар, оҕурут аһа үүнэрсэллэр, сибэккитэрин бүөбүйдөһөллэр, сир астыһаллар.

Тыа дьон буолалларын быһыытынан кэтэх хаһаайыстыбаларыгар үлэ-лээтэхтэринэ эрэ табылларын оҕолор бэркэ дьин өйдүүллэр. Быйыл сайын 9 ынаҕы ыан, 8 ыһыһы бүөбүйдэстилэр. Биһирдэн бэйэлэрэ анал ынахтаахтар, ыһыһыдээхтэр. Уоллара Коля аҕатын кытта оҕо-маска, булка тэҥгэ сылдьыһар.

Бу дьүз кэргэн аһардас хамнаһынан эрэ буолбакка, сүөһү иитэн, оҕурут аһын оҕолордон, сир астаан дохуот кыллэриналлар. Оһон Михайловтар кэскили түстэһэр сайдам санаалаах саха ыала буолаллар.

Бизе бэһилээй кыыстаах дьоллоох дьүз кэргэн

Билигин үйө, кэм кэрдэн уларыһан биһир, икки да оҕону таба иити улахан быһаарыһа турар боһуруоска кубулуйда. Дьылҕа оҕону биһирдэһиэ биһир. Аһы биһирбитин сым-сым курдук тутан, көрөн-истэн, иити-улаатыннаран, киһи, ыал оноруу ийэ, аҕа ытык аһыһан, кэскилиһэн буолар.

Биһиги нэһиликкитигэр биһир элбэх оҕолоох ыалларынан Петровтар дьүз кэргэттэрэ буолар. Бизе оҕолоро бэһил үөрэх туһуһуннара, спорду өрө туһут, бары өттүнэн дэгиттэр талааннаах оҕолору киһи үөрэ көрөр. Көччөх гынан көтүһүт улахан кыыстара ийэлээх аҕатын туһахтарын хатаран учуутал идэтинэн үлэтир. Икки кыыс студенткалар. Икки кыра кыргыттар үөрэх дьон, оскуола бастын үөрэнээччилэрэ. Ийэлээх аҕалара мэдди солото суох, түбүктээх үлэлээх буолан: "Оҕолорбут кыра саастарыттан мэдди бэйэ-бэйэлэрин көрсөн улааппыттар.

Дьүз үлэтин найыһаппакка биһирмэтигэр тодорон иһэллэр. Аҕалаах, ийэ дьүзүһүгэр баар кэммитигэр ыһаан-кэрдэн сүбүлээн биһирбит. Туохха барытыгар биһиргэ буолабыт", — дьин биһирмэтиһэр. Элбэх киһи туохха барытыгар көхтөөх буолар дьитлэр. Мэдди бары биһиргэ буолан үлэни-хамнаһы кыһа туталлар. Сорох төрөппүттэр курдук оҕолорун хаһан да моҕо-этэ, дьарыһа сылдьыбаттар. Кинилэр бэйэлэрэ төрөппүт уонна педагог быһыытынан "элбэх оҕону иитэр ордук" дьин өйдөбүллээхпит дьитлэр.

Адамовтар аҕар дьүз кэргэн

Киниэ чулууттан чулуулар муу-дараастара. Кини үөрэхтээххиттэн, үөрэҕэ суоххуттан тутулуга суох өйгүн-санааһын байытар, дьиттэр. Үлэҕэ тэринэргэр, олоххун оҕосторгор далаһа быраҕар. Наадыһар буоллахха түүнүн-күнүһүн аахсыбакка мэдди аттыгар сылдьан эрийгин чэпчэтэр, үөрүүтүн үлэстэр. Бу өттүнэн киниэ, телевизия, радио даһаны киниэти кытары тэҥнэһэр кыахтара суох. Ол иһин киниэ киһи саамай үтүөкэннээх доһорунан буолар.

Оҕону иитиһи бастаан киһини ийэ, аҕа, эбэ, эһэ буолаллар. Оҕо хайдах киһи буола улаатара дьүз кэргэн культура-тыттан тутулуктаах, кыра оҕо сааһыттан дьүз иһигэр, дьонго-сэргэбэ, тула-һыгар эйгэбэ хайдах сыһанан олохтоомутуттан улахан сабыдыаллаһар.

Егор Николаевич, Александра Агафьева Адамовтар дьүз кэргэн 4 оҕолохтор. Улаханнара Ньургуйаана быйыл оскуоланы бүтэрэн үрдүк үөрэх кыһатыгар үөрэнэ кириде. Валентин оскуолаҕа 11-с, Маша 6-с кылаас үөрэнээччилэрэ, кыра киһи Коля уһулаан итийдээхчигэ. Быйыл оскуола иһинэн ытыллыбыт "Аҕар дьүз кэргэн" дьин викторинаҕа 1-кы миһестин ылыһыттар. Маша тиһигин быспакка библиотекка сылдьан "Бастын аҕааччы" дьин ааты иккис сылын ыла.

Ийэ, аҕа оҕолорутар үтүө холобур буолаллар. Төрөппүттэргэ аналлаах НПК сылын аайы актыыбынайдык кытталлар. Егор Николаевич "Оҕону сир-майгы өттүнэн иити" дьин даһылаата үрдүктүк сыаналаһыһа. Оҕолор даһаны төрөппүттэриттэн хаалсыбакка эһин араас темаларга даһылааттары суруйан улууска, республикаҕа тиһи кыттан биһирмэтиһэр миһесталарга тиксэллэр.

Александра Агафьева, Егор Николаевич өссө да инникитин оҕолорун сырдыкка, кэрэбэ, үтүөбэ угуһан, сайыннаран билигин олох ирдэбилгэр эһиһтиһир, үрдүк культуралаах, ыал куттаах, чыһаан-ыһык дьон гына улаатыһаарыахтара дьин эрэллээхпит.

Кылаас салайааччылары С.И.Ануфриева, Н.Н.Маркова, В.В.Никонова, Оҕо тэриһтэтин салайааччы А.Н.Софронова.

Ирина, Гаврил Филипповтар.

үлэһит буолдулар, икки студент. Кыра уол оскуола выпускнига.

Гаврил — тракторист. Оҕолорун, уолаттарын олох кыра эрдэхтэриттэн үлэҕэ сыһыаран биһиргэ, тэҥгэ илдьэ сыһан үлэ эриһин-мускуурун эттэринэн-хааннарынан биллэрен улаатыннарда. Оһукалара билигин бэйэлэригэр туһалаах буолан тархста. Үлэтин алдыһыт суох. Үлэни өрө туһут киһи мэдди үтүөбү-кэрэбү тардыһыһаах киһи буолар дьин өйдөбүлү оҕолорутар иһирбиттэр. Сайын от оттууллар, кэтэх хаһаайыстыбаларын ханаталлар. Кыргыттар үлэһэн дьүз кэргэн дохуотун үкстэллэр. Кыргыттар ийэ сүбэтинэн оҕурут олордоллор, хаһаастаах хаһаайкалар кыһыһы астарын хааччыналлар. Күһүнүн күргүмүнэн сир астыһаллар. Кинилэр күрүөлэрин иһигэр куруук үлэ күөстүү оргуйар. Сүрэхтээх, үлэһит оҕо олоххо бэлэмнээх буолар-дьин үтүө сүбэлээхтэр.

Спордуна оҕону үтүөбэ уһууу

Аһыгы үөрэхтээх дьүз кэргэн норуот үгэстэрин кытта дьүөрэлээн оҕону сэрэбэ, үтүөбэ эрэ уһуһар. Эһи-хааны эрчиһиһинэн, спордуна оҕолорун элбэх ситиһингэ таһаарыт ытык-мааны ылыһан Адамовтар дьүз кэргэн буолар.

Аҕа баһылык Николай Николаевич Адамов Чакыр орто оскуолатын физ-

Михайловтар кэскили түстэһэр сайдам санаалаах саха ыала

Сергей Николаевич, Светлана Руфовна Михайловтар 1986 сыллаахха ыал буолбуттара. Билигин кинилэр 4 кыыс, 1 уол оҕолохтор.

Сергей Николаевич төрүт Чакыр олохтоор. 1983 сылтан Дьоккуускайга автооскуоланы бүтэриһиттэн дойдутар тракторист онтон суоппар идэтин толору баһылаата. Үлэтир кэмгэр кини Эрилик Эристин аатынан соһхос чемпион суопсара, "Социалистическай үлэ ударнига" ааттары ылыһа. Билигин дьүз-уот коммунальнай хаһаайыстыба Чакырдаагы филиалы-

Дыйлар уонна дьоннор

**ӨЙТӨН-САНААТТАН СУППЭТ ҮТҮӨЛЭЭХ ДА ДЬОННОР:
БӨТҮРҮӨБҮС УОННА САХААЧЧА**

Очигтоорү кэмгэ үчүт үлэтэн, сыны-
алангын тэрийбиз бийэти кэммэт тэрээһин-
нэх, түмүүлүөх үчүһүнүт оюоһа көмүс-
молбүт салайар.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Күндүтүк саныыр санаспытын, Сылан орто авторскай аскуланын историяба учууталын **МАКАРОВА Анна Алексеевна** сыралал үлэтэ үрдүк сынабылы ылан, Россия Президентин Граны-

нан наараадаламмытынан уонна кэлэн иһэр-төрөөбүт күнүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт тус олоххор чэгиэн доруобуйаны, үлэбэр өссө үрдүктэн үрдүк ситиһилэри, дьолу-саргыны.

Эбэрдэни кытта Вера, Тарас, Варикой Макаровтар, Арениннар.

МАХТАНАБЫТ

Топтыкка арабыт, элэбит, тыыл, үлэ ветерана Коркин Николай Николаевич ыарахан ыарыытынан күн сириттэн барбыта алтынны 18 күнүгэр 40 хонуга буолла.

Күндү кийибиһин сүтөрбүт ыарахан күннэрбитигэр күүскэ, субэ-ама, өйбүл буалбыт бар дьоммутугар, арабыт билгэз үлэтээбит, алтыспыт дохотторугар Н.А.Дьяконова, П.П.Ефимова, С.С.Захарова, А.Д.Местникова, В.С.Дьяконова, айматтарбытыгар, күтүөттөрүбүтүгэр П.Г.Климова, В.П.Чичинарова, И.И.Никитинга, балтыларыгар М.Н.Каркинага, Е.П.Тимофеевага уонна кинилэр оҕолоругар, бары айматтарбытыгар, ыкса ыалларбытыгар Алексеевтарга, Г.Д.Макаровага, үлэллэр тэрилтэлэрбитигэр - Чурапчы улуустарыт гимназия (директор В.В.Гуляев, профком председатели Л.Е.Кириллина), Дириннээги участкавай балыһа (кыл. быраас А.П.Илларинова), Чурапчытаары баһарынай чаас (начальник П.П.Макаров), "Саҕабулт" ФАПКАО (ген. директор Н.Н.Петров), Дьакуускай куорат 33№-дээх аскулата (директор Т.С.Татарская) коллективтарыгар, бирэз үөрэммит оҕолорбутугар, кутурганнарын биллэрбит, тийэз сулулар атаарсыбыт бары дьоммутугар түгүнэн докүмүмүтүгэр дүрүгү махталбытын тигэрдэбит.

Элэбин кытта ыарыы ыалласпыт, үтүө санаабыт үлэлэрэ устубатын, бары доруобай, дьоллоох буолуң.

Махталы кытта оҕолорго, сизингэр, кийиһтэргэ, күтүөттэргэ.

Уважаемые клиенты!

Вы являетесь абонентом сети «Мегафон» или «МТС», и у Вас есть международная карта Сбербанка России – тогда услуга «Мобильный банк» для Вас.

Вспомните случаи, когда Вы не смогли совершить звонок, только потому, что на балансе Вашего мобильного телефона было недостаточно средств и приходилось искать пункты продаж карт оплаты.

Сегодня Северо-Восточный банк предлагает Вам решение подобной проблемы: с помощью международной банковской карты Вы сможете в любое время со своего мобильного телефона оплатить услуги мобильного связи и пополнить баланс телефона на любую необходимую Вам сумму.

Кроме оплаты услуг мобильного связи Вы получите еще ряд дополнительных возможностей и преимуществ.

Вы сможете:

– контролировать все операции по своей карте: обо всех приходных и расходных операциях Сбербанк России оперативно будет направлять на Ваш мобильный телефон SMS-уведомления;

– узнавать по SMS-запросу остаток доступных средств и/или получать информацию о пяти последних операциях по Вашей карте;

– срочно заблокировать Вашу карту в случае ее утраты или подозрения на мошенничество.

Вы заинтересованы, но не готовы принять окончательное решение? Чтобы определиться, нужна ли Вам эта услуга, Сбербанк России предоставляет Вам возможность в течение трех месяцев пользоваться ею бесплатно. По истечении этого срока Вы можете либо отказаться от данной услуги, либо продолжить ею пользоваться на платной основе, размер оплаты от 30 до 60 рублей в месяц (зависит от карточного продукта).

Без проблем освоить услугу «Мобильный банк» Вам поможет памятка, которую Вы получите в филиале банка при подписании.

Попробуйте! Мы уверены, что Вы сможете по достоинству оценить предлагаемую услугу! Всегда рады видеть Вас в наших филиалах!

Справки по телефону: 41-286

Срок действия предложения: до появления новой или дополнительной информации Генеральная лицензия Банка России на осуществление банковских операций № 1481 от 03.10.2002 г.

Ассоцированный коммерческий сберегательный банк Российской Федерации

ИЙЭ (ДЫЭ КЭРГЭН) КАПИТАЛЫН СЕРТИФИКАТЫН ЫЛАРГА ДОКУМУОННАРЫ ТҮҮЭРИИГЭ КИРБИТ УЛАРЫЙЫЛАР

Российская Федерация Правительствотин 2008 сыл балаһан ыйын 22 күнүгүгэр 709№-дээх "О внесении в Правила подачи заявления о выдаче государственного сертификата на материнский (семейный) капитал" уурааһар сертификата на материнский (семейный) капитал ыларга олоһуран, ийэ (дыэ кэргэн) капиталын сертификатын ыларга докумуоннары түһэриитэ манньк уларыһылар кирдирлэр:

– Ийэ (дыэ кэргэн) капиталынан туһанарга бырааһтаах дьон, сертификат бэйэрэз сайабыллыһыларын уонна туһааныах докумуоннарын (копиятын) почтанан эбэтэр илбэллээх иһинэн (доверенное лицо) ытыахтарын сеп.

– Докумуоннарын копияларын олохтоох иһилик дьаһалтатын специалиһыгар (Чурапчы нэһилиэгин олохтоохторуттан ураты) эбэтэр нотариуска бигэртэллэр уонна ытыаллар. Пенсионнай фонда докумуоннары түһүт күнэ сайабыллыһы түһэрэххиттэ күтүлүн аарылар. Ити күнэ Пенсионнай фонда управлениета билэр ый иһинэн анал быһаарылы ылынар. Быһаарылы ылынан баран, бисэ күн иһинэн биллэрбит ытыаллар.

Докумуон итэргэ түбэлтэллэр, Пенсионнай фонда управлениета бисэ күн иһинэн биллэрэр эбэтэр тогтору ытыаллар.

Ийэ (дыэ кэргэн) капиталын оҕолторорго ырданаллар докумуоннары:

1. Төрүтүгэр өлөөрдөрү.
2. Оҕолор төрөөбүтүгэр туһунан сибидиэтэлиһтибэлэр.
3. Бал буолуу эбэтэр арааһы туһунан сибидиэтэлиһтибэлэр.
4. Ийэ СНИЛС-а.

Ытыаһы турутууна биллэһи улууска барыта 320 сертификат туттарылыһа.

2008 сыл от ыйын 22 күнүгүгэр 132№-дээх "О внесении изменений в федеральный закон "О федеральном бюджете на 2008 год и на плановый период 2009 и 2010 год" федеральной сүүһүнэ олоһуран, ийэ (дыэ кэргэн) капиталын суумата 2008 сыл атырдьах ыйын 1 күнүгүгэр 276250 солкубайга тэҥнэстэ. Ол курдук, сыл ахсын инфляция тэтимэ учуоттанан, индексация олоһулар.

РФ Пенсионнай фондатын Чурапчы улууһугар (оройуонугар) социальнай тасбурдэргэ специалиһа Л.Н. Степанова.

БОЛҔОЙУН! БОЛҔОЙУН! БОЛҔОЙУН!

"Сага олох" улуус хаһыатыгар 2009 сыл бастагы аңарыгар сурутуу сагалана! "Сага олох" редакциянай холбоһук байэтин эрэллээх ааҕаһыларыгар акция биллэрэр – сыл аңардаах квантацияларынан сүүйүүлээх биригистэр ооньонноохтара.

Супер-биринс улахан экраннаах телевизор.

Ааспыт сыл иикис аңарыгар ытыаллыбыт акцияга супер-биринс хаһаайыатынан Чурапчы салинньэтин олохтооһор Оконешникова А.В. буолбута.

Сурутуу почтага, "Северинка", "Саңдал", "Чаран" маҕаһыларга уонна "Сага олох" хаһыат редакциятыгар алтынны 27 күнүгүгэр эстини 7 күнүгэр дьэри ытыаллар. Маны таһынан манньк телефоннарга эрийэн агеннары дьэргэ ытыран сурутуоһа сеп.

Билсэр тел: 41-265, сот: 8914-290-92-36

Сурутарга тиэтэһин!

Убаастабыллыах дьуоһом **МОРОЗОВА Екатерина Сергеевна** олохтон тусарыһынан өрлөһүтүр, сизингиттэ, аһаахтарыгар кутурданын тирдэбит.

"Чурапчыттан Елизавета Синцова – Казекина уонна кини дыэ кэргэнэ.

Үлө ветерана, СР доруобуйатын харыстыһылыт туһуна, Сылан нэһилиэгиттэн төрүттээх хирург-арач **МАКАРОВ Егор Афанасьевич** уһун ыарахан ыарыһтан өлбүтүгэр иһиттэр Ирина Федоровнага, бары чутас аһаахтарыгар дьэргэ кутурданын тирдэбит.

Дьэргэ учаскынай баллыаһааһыгар биһирэ үлэһиттэ коллективна.

БИЛЛЭРИИЛЭР

Кивингэ иһитиллэр 2 хостох кэартыга куораттаннар.

Билсэр тел: 29-129 (үлэ чааһын киниттэн).

х х х

"Урал" полуприцеп атыаллыһын, 170000 т.

Билсэр тел: 25-577.

х х х

Уһун болдьоһо кивингэ иһитиллэр дыэ эбэтэр кэартыга куораттаннар.

Билсэр тел: 8914-101-38-50.

ТАМАДАҔА НААДЫАБЫТ ДУО?

Эдэрдий эрчимнээх тамадалар уруу киһэлэрин, үбүлүөйдэри, корпоративнай биччэрдэри санааһыт сытарынан, баҕаһыт этеринэн бөһиһлэйдик тэрийэн ытыахтара.

Билсэр тел: 8914-287-77-52, 8914-290-39-16.

Сапонка, куртка, сумка замостарын тигэбит. Сыбайбаларга, үбү-лүөйдэргэ сааланы кизгэтэргэ өгө оҕоробут.

Билсэр телефон: 42-996, МТС-2944256.

Редактор - директор: А.А. ЗАХАРОВ.
Редактор - директор салбуйааччы, эппиттир секретарь, сурук отдела - Г.И. ПОЛУСКИНА.
Экономика, спорт, тус хаһаайыһытын отдела - А.М. СЛЕПЦОВ.
Культура, политика, быраас отдела - О.В. ЖИРКОВА.
Үөрэх, доруобуйа харыстыһытын отдела - Н.Н. ГАВРИЛЬЕВА.
Ыччат, оҕо-аймах отдела - Н.Н. ГАВРИЛЬЕВА.
Варстальщик - Э.И. ХОМУС.
Корректор - В.Н. ПЕТРОВА.
Бачээтэччи - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОВ.

БАРЫ ТЭРИЛТЭЛЭР БОЛҔОМТОЛУРУТАР!

2008 сыллаах льготнай идэлэр испиһэһтэрин (перечень льготных профессий предприятия) тутуу 2008 сыл эстини 3 күнүгүгэр сагалана.

"Перечень льготных профессий предприятия" программа 2.0 версия санардыллар. Сага версия 2007 сыллаах программа үрдүгэр уһуллар.

Испиһэһ 3 жэемпиарга оһоһулар. Испиһэһ кытта манньк докумуоннары аҕаралат.

1. Тэрилтэ 2008 сыллаах штатнай расписаниета.

2. 2008 сыла отогителнай сезон бүтүүтүн, сагаларыһын туһунан биригистэр.

3. 2008 сыллаах биригистэр куопуулары:

- сага кизибит үлэһиттэргэ;
- декретнай уолпускага барыһтарга;
- оҕо көрөн олоһооччуларга;
- хаһааһа суох уолпускага сылдыһыт үлэһиттэргэ;
- уурайыт үлэһиттэргэ.

Билиги улуус тутуугар льготнай идэлээх мээстэлэр манньк тэригиттэлэргэ бааллар:

- оскуолаһар;
- оҕо садтара;
- лицей, колледж;
- кини балыһа;
- хаһаайыһыбаннай тэригиттэлэр (сварщик, комечар үлэ мээстэлээхтэр).

Испиһэһ (перечень) тутуулар болдьоһо - 2008 сыл эстини 28 күнүгүгэр дылы. Тэригиттэлэр 2008 с. эстини 3 күнүгүгэр дылы программа уларыһыһын кэлэн 2 кабинеттан ыларгыт булгуччулаах (билсэр тел: 41-578).

"Об индивидуальном учете в системе обязательного пенсионного страхования" дьэргэ 1996 сыл иуус устар 1 күнүгүгэр 27№-дээх 17 ыст. олоһуран ирдэннэлэр сведениялары кээмгэр түһэрбэтэххиттэ, пенсионнай фондага төлүүр сыллааһы усууһоһкут 10 бырыһыаныгар тэҥнээх финансовай санкцияга тардылларат.

РФ Пенсионнай фондатын Чурапчы улууһугар (оройуонугар) управлениета.

Тэрийэн таһаарыһылар: СР Правительства, Чурапчы улууһун "Сага олох" редакциянай-издательской холбоһук государственной учреждение. Маассабай информация средствдарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһуууу контуруоллуур уонна регистрационналар РФ бачээкэ СР региональной управлениетагар 2003 с. бэс ыйы 20 күнүгэр регистрационналар иууһа - ПИ №19-0423.

ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сэл., Корл. Маркс уул., 26 "а".
Телефоннарыт: редактор - 41-332, отделлар - 41-265, 41-358.
E-mail: Osanolo@cherop.sakha.ru

Сага олох

Автор сурутар этиһэр санаа редакция позитивтар калды сеп түбүтэр буолбаттар. Суруһа ыһылар чачылар кыдыһаахтарыгар эппиттэһи автор тус бикет сүтэр.